

Instituut van de Bedrijfsrevisoren
De heer Patrick VAN IMPE
Voorzitter

E. Jacquainlaan 135/1
1000 BRUSSEL

AANGETEKEND alsook via mail aan: president@ibr-ire.be

Brussel, 10 mei 2023

Geachte heer Voorzitter,

Betreft: IBR – Uw schrijven van 28 april 2023, IBR-adviezen 2023/02 en 2023/03 van 27 april 2023 en IBR-adviezen 2023/04 en 2023/05 van 3 mei 2023

Wij verwijzen naar uw schrijven van 28 april 2023 in antwoord op het schrijven van de Hoge Raad van 19 april 2023 naar aanleiding van uw schrijven van 14 maart 2023 en het Actua-bericht van 23 maart 2023 op de IBR-website over de beslissingen van de Hoge Raad.

Voorafgaand aan het schrijven van 28 april 2023 werden een dag eerder op 27 april 2023 twee adviezen door de Raad van het IBR aangenomen: advies 2023/02: *Opdracht van de bedrijfsrevisor in het kader van de beoordeling van het getrouw en voldoende zijn van de financiële en boekhoudkundige gegevens opgenomen in het verslag van het bestuursorgaan (WVV)* en advies 2023/03: *Opdracht van de bedrijfsrevisor met betrekking tot de controle van fusie- en splitsingsverrichtingen van vennootschappen*.

Op 3 mei 2023 werden nog twee andere adviezen door de Raad van het IBR aangenomen: advies 2023/04: *Opdracht van de bedrijfsrevisor bij de omzetting van een entiteit* en advies 2023/05: *Opdracht van de bedrijfsrevisor bij de ontbinding en vereffening van een vennootschap*.

Vooreerst neemt de Hoge Raad kennis van het feit dat de Raad van het IBR de principes opgenomen in het schrijven van 19 april 2023 onderschrijft en in het bijzonder van het principe dat technische nota's in geen geval een bestaande norm kunnen wijzigen of opheffen.

De leden van de Hoge Raad stellen echter samen met u vast dat er thans nog geen gezamenlijke IBR-ITAA-ontwerpnomen voorhanden zijn die de normatieve en bindende basis vormen voor de uitvoering van een aantal "gedeelde" wettelijke opdrachten in het Wetboek van vennootschappen en verenigingen (WVV).

In het algemeen belang en ter wille van het maatschappelijk verkeer en de rechtszekerheid is het absoluut noodzakelijk om, zoals de afgelopen bijna 30 jaar wel het geval was, te komen tot een eenvormig normatief kader omtrent de door de leden van het IBR en van het ITAA uit te voeren werkzaamheden en verslaggeving voor de uitvoering van de in het WVV voorziene "gedeelde" opdrachten, gezamenlijk door het IBR en het ITAA voorgesteld.

In afwachting daarvan, en zoals gebruikelijk, kunnen de bedrijfsrevisoren reeds kennis nemen van de tekst van de ontwerpnormen die als *guidance* kan dienen en die door het IBR op zijn website wordt ter beschikking gesteld.

Bijgevolg is het niet nodig om oneigenlijk gebruik te maken van een advies als rechtsleerinstrument in de zin van artikel 31, § 7 van de wet van 7 december 2016. Dit brengt niet alleen verwarring teweeg en creëert rechtsonzekerheid ten nadele van het (publiek) toezicht, maar bovendien strookt het niet met de doelstelling van de wetgever. Het Verslag aan de Koning bij het koninklijk besluit van 21 april 2007 tot omzetting van bepalingen van de Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen, tot wijziging van de Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad, houdende intrekking van Richtlijn 84/253/EEG van de Raad definieert “adviezen” immers als volgt: “*adviezen, die geen bindend karakter hebben, weerspiegelen het standpunt van de Raad van het Instituut en laten in het bijzonder de bedrijfsrevisoren toe om de standpunten vooraf te kennen die de Raad zal nemen naar aanleiding van individuele dossiers*”.

De Hoge Raad herinnert aan artikel 31, § 7 *in fine* van de wet van 7 december 2016 dat bepaalt: “*Indien hij een onverenigbaarheid vaststelt tussen deze adviezen of mededelingen en een wet, besluit, norm of aanbeveling, of als de aard van deze adviezen of mededelingen normatief is, nodigt de Hoge Raad het Instituut uit om dit te verhelpen, en, indien hij geen genoegdoening krijgt binnen de termijn die hij vaststelt, gaat hij over tot de openbaarmaking van zijn eigen stellingname.*”

Het komt de Hoge Raad voor dat de Raad van het IBR vier ontwerpnormen, zijnde het ontwerp van “effectennorm”, de ontwerpnorm “fusies-splitsingen”, de ontwerpnorm “omzetting” en de ontwerpnorm “ontbinding en vereffening”, heeft omgezet in adviezen, met name adviezen 2023/02, 2023/03, 2023/04 en 2023/05.

De aard van voornoemde adviezen is duidelijk normatief.

Zo bijvoorbeeld bevat advies 2023/03 onder meer de volgende dwingende formuleringen:

- p. 2: “*In de kaders wordt de aandacht gevestigd op belangrijke aangelegenheden die de huidige norm aanvullen of waarin dit advies de huidige norm actualiseert in functie van het gewijzigd normatief kader of interpretaties.*”;
- p. 5: “*De bedrijfsrevisor dient over een kwaliteitsmanagementsysteem te beschikken, zodat wordt verzekerd dat de opdracht uitgevoerd wordt overeenkomstig de wettelijke en regelgevende bepalingen en de vereisten inzake verslaggeving.*” (idem par. 12 van de ontwerpnorm fusies-splitsingen);
- p. 5: “*De bedrijfsrevisor dient de algemene norm van toepassing op alle opdrachten toevertrouwd door een onderneming aan de bedrijfsrevisor na te leven, die sinds de huidige norm in werking is getreden.*” (zie par. 13 van de ontwerpnorm fusies-splitsingen);
- p. 10: “*De bedrijfsrevisor dient onder andere volgende informatie over de vennootschappen te verkrijgen en te documenteren.*” (idem par. 23 van de ontwerpnorm fusies-splitsingen);
- p. 13: “*Die verslagen bevatten fundamentele inlichtingen, waarmee de bedrijfsrevisor in elk geval rekening dient te houden*” (idem par. 26, tweede lid van de ontwerpnorm fusies-splitsingen);
- p. 21: “*De bedrijfsrevisor beoordeelt in welke mate het steunen op de historische financiële informatie van de vennootschap gerechtvaardigd is en dient, op grond van zijn professionele oordeelsvorming, de aard van de uit te voeren werkzaamheden te bepalen, in voorkomend geval met de aard van een audit, teneinde te bepalen of de gebruikte historische financiële informatie*

- als basis kan dienen voor de toekomstgerichte financiële informatie.” (idem par. 44 van de ontwerpnorm fusies-splitsingen);*
- p. 26: *“De conclusie van de bedrijfsrevisor over de relevantie en het redelijk karakter van de ruilverhouding dient de vorm aan te nemen van een conclusie zonder voorbehoud of, een aangepaste conclusie, zijnde: - een afkeurende conclusie; of - een onthoudende conclusie.”* (idem par. 54 van de ontwerpnorm fusies-splitsingen);
 - p. 27: *“Indien de bedrijfsrevisor de commissaris van de vennootschap is, dient hij in het kader van zijn commissarismandaat ook de paragrafen 99 tot en met 101 van de bijkomende norm (herziene versie 2020) bij de in België van toepassing zijnde ISA’s inzake de naleving door de vennootschap van de bepalingen van het WVV, toe te passen.”* (idem par. 56, tweede lid van de ontwerpnorm fusies-splitsingen);
 - p. 28: *“Het verslag dient, in onderscheiden secties met passende titel, volgende elementen te vermelden”* (idem par. 61 van de ontwerpnorm fusies-splitsingen).

Adviezen 2023/02, 2023/04 en 2023/05 bevatten ook heel wat gelijklopende dwingende formuleringen zoals deze opgenomen in advies 2023/03.

Alle adviezen tellen meer dan 30 pagina’s en bevatten als bijlage ook een modelverslag dat steeds deel uitmaakt van een (ontwerp)norm.

Gelet op de normatieve aard van adviezen 2023/02, 2023/03, 2023/04 en 2023/05 en in toepassing van zijn *a posteriori*-bevoegdheid overeenkomstig artikel 31, § 7 *in fine* van de wet van 7 december 2016 verzoekt de Hoge Raad het IBR dan ook om aan de normatieve aard van deze adviezen te remediëren, en dit **uiterlijk tegen 1 juni 2023**. De Raad van het IBR wordt uitdrukkelijk verzocht om de Hoge Raad **vóór 7 juni 2023** te informeren over de genomen maatregelen.

* *
*

Ondanks het verzoek van de Hoge Raad in zijn brief van 19 april 2023 om per kerende de bevestiging te ontvangen dat de door de Raad van het IBR aangevatte omzetting van de ontwerpnormen in technische nota’s direct wordt stopgezet, bevat uw schrijven van 28 april 2023 formeel deze bevestiging niet. Bovendien kan worden vastgesteld dat het Actua-bericht van 23 maart 2023 ongewijzigd is gebleven en net als de webpagina’s van de betrokken ontwerpen van effectennorm, omzetting, fusies-splitsingen en ontbinding nog steeds de mededeling bevatten *“De Raad van het IBR werkt momenteel aan de omzetting van de ontwerpnorm in een technische nota”*.

Gelet op de verwarring die dit mogelijks teweegbrengt, dringt de Hoge Raad er nogmaals op aan om per kerende formeel deze bevestiging te ontvangen dat voormelde zin overal op de IBR-website wordt weggelaten.

* *
*

Ten slotte is de Hoge Raad verheugd om in uw schrijven te lezen dat er een informeel overleg heeft plaatsgevonden met de opnieuw verkozen Voorzitter van het ITAA om te komen tot een eenvormig normatief kader. De leden van de Hoge Raad zouden het op prijs stellen dat u hen nauwgezet op de hoogte houdt van de stand van zaken van deze besprekingen.

Met het oog op transparantie wordt een kopie van dit schrijven overgemaakt aan de Minister bevoegd voor Economie, aan de Voorzitter van het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren en aan de Voorzitter van het ITAA.

Wij kijken alleszins met belangstelling uit naar uw spoedige berichten.

Met voorname hoogachting,

Jean-Marc DELPORTE
Voorzitter